

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie budowy nowego domu
na szpital powszechny w Wadowicach.

Wysoki Sejmie!

Szpital w Wadowicach, założony w roku 1833, został na mocy zezwolenia gubernialnego z dnia 5. listopada 1833 (L. 60.955) za szpital miejski, zaś rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 12. stycznia 1857 (L. 50.700) za szpital powszechny uznany.

Szpital ten oddany pod nadzór kraju wraz z innymi szpitalami prowincjonalnymi w roku 1866, mieścił się w budynku wynajętym za czynsz roczny 312 zł. w. a. (od roku 1892 za 400 zł.) Położenie zakładu w pobliżu stawów, nie odpowiadało swemu celowi, tem więcej, że budynek ten znajdował się w bardzo opłakanym stanie, był bowiem stary i wilgotny, woda zaskórna zalewała piwnice, podłoga była w części zniszczoną przez grzyb, a ściany pokryte wilgocią tak, że musiano trzy sale w szpitalu z powodu niemożności użytku zamknąć.

Gdy z biegiem czasu stan budynku mimo częstych restauracyj się pogorszał, wzywaliśmy kilkakrotnie od roku 1879 Zwierzchność gminną w Wadowicach do postarania się o wynajęcie nowego budynku na szpital.

Wezwanie powyższe pozostało bez skutku z powodu braku odpowiedniego pomieszczenia, oraz z powodu niechęci właścicieli do wynajęcia swych realności na użytek szpitala.

Wobec takich stosunków, Wydział krajowy w roku 1890 (L. 28.661) wezwał tamtejszą Zwierzchność do zakupu lub ewentualnie do postawienia nowego budynku szpitalnego, przyrzekając ze swej strony udzielenie możliwego poparcia, które na razie ze względu na brak kredytu przez Wysoki Sejm na ten cel przeznaczonego, ograniczyć by się musiało na wstawieniu pewnej kwoty rocznej do budżetu tamtejszego szpitala tytułem czynszu najmu budynku; kwota ta miałaby służyć na częściową spłatę procentów, oraz amortyzację na ten cel zaciągnąć mającej się pożyczki (LW. 35.018/90).

Gmina Wadowice wyszukała realność, którą po przebudowie można byłoby na szpital użyć; plany tej realności mającej kosztować wraz z przebudową około 25.000 zł. a. w., wraz z przychylną opinią fizyka poleciliśmy gminie przesłać c. k. Namiestnictwu, które na podstawie §. 1, 2, lit. b i 10 państwowej ustawy sanitarnej z 30. kwietnia 1870 r. Dz. p. p. Nr. 68 z tytułu policyjno-sanitarnego nadzoru państwa nad szpitalami żądało, aby plany nowobudujących się lub przekształcanych szpitali były przesyłane c. k. Radzie zdrowia do zaopiniowania.

Otrzymawszy relację Inspektora szpitali, że przeniesienie szpitala w Wadowicach do innego budynku, staje się z każdym dniem naglejszem, prosiliśmy (LW. 51.754/92) c. k. Namiestnictwo o przyspieszenie załatwienia podania gminy.

C. k. Namiestnictwo (21. lipca 1892 L. 51.754) uwiadomiło Wydział krajowy, że nie mogło prośby Magistratu wadowickiego przychylnie załatwić, bo stosownie do opinii c. k. Rady zdrowia (które załączyło) musiało zwrócić projekt przebudowy domu, gdyż takowy nie odpowiadał wymogom higieny.

Przytem c. k. Namiestnictwo zakomunikowało nam, iż wezwało Starostę w Wadowicach, aby ze względu na to, że stary budynek jest w bardzo złym stanie, użył całego swego wpływu na tamtejszą gminę, celem skłonienia jej do budowy nowego szpitala, wedle wzorów normalnych.

Zwierzchność gminna w Wadowicach doniosła nam w sprawozdaniu swem z d. 5. stycznia 1893 r. L. 3862, że tamt. Rada miejska zdecydowała się na postawienie nowego budynku szpitalnego o 50 łózkach, kosztem 59.000 zł. a. w. i że jedną czwartą część tych kosztów t. 14.750 zł. a. w. pokryje z własnych funduszów, a zarazem uprasza o wyjednanie u Wysokiego Sejmu subwencji lub bezprocentowej pożyczki, celem pokrycia reszty tych kosztów budowy (t. j. około 45.000 zł. a. w.).

Aczkolwiek dom który zamierzała kupić gmina wadowicka na budynek szpitalny, pod wielu względami nie odpowiadał wymogom higienicznym, jak to c. k. Rada zdrowia zaopiniowała, jednak ze względu, iż budynek ten był nieporównanie lepszym od obecnie zajmowanego, i że gmina żadną z istniejących ustaw nie jest wyraźnie obowiązana do zakupu lub postawienia budynku, a mimo to chciała go nabyć kosztem swoim; ze względu nareszcie, że dom, który zamierzano zakupić, mógł być po przekształceniu aczkolwiek nie wzorowym, lecz zawsze zakładem stokrotnie pod względem zdrowotnym lepszym aniżeli obecnie zajmowany, równie jak pomieszkania, w których żyją ludzie ubodzy leczeni zwykle w szpitalach, byłibyśmy na podstawie Art. II. 3. c. ustawy o nadzorze nad szpitalami (dz. u. k. N. 8 z r. 1870) zezwolili na zakupno i przekształcenie tego domu na szpital, gdyby nie odmowa ces. król. Namiestnictwa, oparta na opinii c. k. Rady zdrowia.

Żeby okazać co dotychczas kosztowały budowy, przebudowy lub zakupna budynków na szpitale prowincjonalne, przedstawiamy następujące zestawienie:

Miejscowość	Rok	Za zł. a. w.	Ilość łóżek	U w a g a
I. Kupiono prywatne domy i je przekształcono:				
1. Bochnia	1872	11.700	53	Kupiono z zarodowego kapitału szpitala.
2. Sokal	1872	16.500	61	Rada powiatowa zakupiła ze składek.
3. Śniatyn	1874	4.500	24	Z zarodowego kapitału szpitala.

Miejscowość	R o k	Za zł. a. w.	Ilość łóżek	U w a g a
II. Postawiono nowe budynki :				
1. Podhajce	1873	13.700	60	Ze składek.
2. Żółkiew	1873	8.184	40	Dom drewniany z oszczędności na taksie leczenia za obłąbanych.
3. Stryj	1876	25.000	80	} Wysoki Sejm zezwolił zaciągnąć pożyczkę i pokryć ją podwyższeniem taksy o 10 centów.
4. Sanok	1879	26.000	99	
5. Drohobycz	1878	48.000	80	Gmina zbudowała własnym kosztem i pobiera czynsz roczny 1.950 zł.
6. Brody	1887	28.000	53	Z funduszu zarodowego szpitala.
7. Rzeszów	1887	42.000	100	Gmina zbudowała własnym kosztem i pobiera czynsz roczny 1.400 zł.
8. Żywiec	1889	32.000	60	Rada powiatowa ze składek.

III. Dobudowano dla rozszerzenia :

W szpitalu bialskim przybudowano budynek na 43 łóżek w r. 1875 kosztem 19.608 zł. a. w.; pieniądze na rozszerzenie wzięte zostały z funduszu rezerwowego, który się utworzył z oszczędności.

W szpitalu w Jaśle przybudowano 4 sale na 40 łóżek w r. 1874 z zaliczek udzielonych temu szpitalowi przez fundusz krajowy i pokryto nadwyżką z taksy leczenia.

W szpitalu tarnowskim przybudowano budynek na 40 łóżek w r. 1885, za kwotę 27.500 zł., z których 13.750 zł. Wysoki Sejm udzielił, a drugą połowę gmina tarnowska pokryła.

W szpitalu w Przemyślu w r. 1874 dobudowano nowe skrzydło oraz postawiono budynek na pomieszczenie zakaźnych, stary zaś budynek szpitalny przebudowano za kwotę 56.000 zł., z których 17.000 zł. wzięto z zarodowego kapitału, a resztę pokryto z nadwyżki taksy za pielęgnowanie obłąbanych; tym sposobem powiększono szpital z 71 łóżek na 160 łóżek.

Jak widać z powyższego wykazu, fundowanie dotychczasowe jednego łóżka w szpitalach, kosztowało około 500 zł. w. a., obecnie zaś, gdyby zastosowano do budowy szpitali plany normalne, ułożone według wszelkich wymogów higienicznych, będzie kosztować około 1.100 zł. w. a.

Ankieta zebrana dla uregulowania stosunków prawnych szpitali powszechnych i publicznych, poleciła Wydziałowi krajowemu, wnieść na przyszłą sesję sejmową projekt ustawy, w którejby były ściśle wypowiedziane prawa i obowiązki kraju, powiatów i gmin, w obec kosztów budowy i utrzymania szpitali powszechnych i publicznych — dopóki zaś taka ustawa nie przyjdzie do skutku, ma Wydział krajowy w każdym poszczególnym wypadku, przedstawić Wysokiemu Sejmowi wnioski, co do pokrywania kosztów budowy.

Stosując się do tej wskazówki przedkłada Wydział krajowy już obecnie sprawę budowy szpitala w Wadowicach, jako nagłą i niecierpiącą zwłoki, czyni przytem następujące uwagi:

Budowa szpitala na 50 łóżek, aczkolwiek dla przyszłego rozwoju szpitala pożądana, nie jest na razie konieczną. Dowodzi tego frekwencya z trzech ostatnich lat, która wynosiła razem 1.044 chorych i 26.072 dni leczenia; przeciętnie więc leczono dziennie 24 chorych, najwyższy zaś stan wynosił 48 chorych. Z tego wypływa, że budowa szpitala na 40 łóżek na razie potrzebie od-

powie. Przez to zmniejszyłby się koszt budowy o piątą część i wynosiłby 44.000 zł. w. a., rachując po 1.100 zł. na łóżko wraz z wewnętrznym urządzeniem. Ze względu, że gmina, aczkolwiek nie obowiązana żadną ustawą, poczuwa się do moralnego obowiązku i deklaruje się ponieść jedną czwartą część kosztów budowy od sumy 59.000 zł., t. j. 14.750 zł. w. a., mamy nadzieję, że zechce ponieść nawet połowę w kwocie 22.000 zł. Drugą połowę zaś kosztów mógłby pokryć fundusz szpitalny z podniesionej taksy leczenia. Sposób taki pokrycia kosztów jest najkorzystniejszym, gdyż w spłacie przyjmuje udział nie tylko fundusz krajowy za chorych ubogich, ale i wszyscy płacący za leczenie swoje w szpitalu. Z obliczenia wypada, że amortyzacja długu 22.000 zł., spłacalnego w ciągu 15 lat, wymaga kwoty 2.068 zł. rocznie, a spłacalnego w 20 latach kwoty 1.729 zł. odtrącając zaś obecnie płacony czynsz za najem pomieszczenia szpitala w kwocie 400 zł. i dzieląc te sumy przez ilość dni leczenia t. j. 9.000, potrzeba będzie w pierwszym razie podnieść obecną takse (56ct.) o 19 ct., a w drugim o 15 ct. na dzień i chorego.

Na podstawie zatem powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

1. Sejm zezwala na budowę nowego gmachu szpitalnego w Wadowicach na 40 łóżek.
2. Połowa kosztów tej budowy ma być pokryta z funduszu szpitala przez podniesienie taksy leczenia do wysokości takiej, jakiej wymagać będzie kwota na amortyzowanie i oprocentowanie wypożyczonej sumy 22.000 zł., jeżeli drugą połowę powyższych kosztów pokryje fundusz gminy Wadowice.

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim.

We Lwowie dnia 26. kwietnia 1893.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hoszard w. r.

Członek Wydziału krajowego.
